T001 A HÀM I 44-Kinh Lộ Già

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

543 KINH LỘ GIÀ – TRƯỜNG A HÀM I

29. KINH LOÄ-GIAØ1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû Caâu-taùt-la2, cuøng vôùi chuùng Ñaïi Tyø-kheo moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi3, du haønh nhaân gian, ñi ñeán thoân Baø-la- moân Baø-la-baø-ñeà4, döøng nghæ ôû phía Baéc khu röøng Thi-xaù-baø5. Khi aáy, coù Baø-la-moân teân laø Loä-giaø6 truù ôû trong röøng Baø-la7. Thoân aáy giaøu coù, an vui, nhaân daân ñoâng ñuùc. Vua Ba-tö-naëc phong thoân naøy cho Baø-la-moân ñeå laøm phaïm phaàn. Vò Baø-la-moân naøy, baûy ñôøi cha meï trôû laïi ñaây chaân chaùnh, khoâng bò ngöôøi khaùc khinh cheâ, phuùng tuïng thoâng suoát ba boä dò ñieån, coù khaû naêng phaân bieät heát caùc loaïi kinh saùch, laïi gioûi veà töôùng phaùp ñaïi nhaân boùi xem kieát hung, nghi leã teá töï, nghe Sa-moân Cuø-ñaøm laø con doøng hoï Thích xuaát gia thaønh ñaïo ñang ôû nöôùc Caâu-taùt-la, du haønh nhaân gian, ñeán laïi röøng Thi-xaù-baø, coù ñaïi danh xöng löu truyeàn thieân haï, laø Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc,... ñaày ñuû möôøi hieäu, ôû trong chuùng chö Thieân, Ngöôøi ñôøi, Ma hoaëc Ma thieân, Sa-moân, Baø-la-moân, töï thaân taùc chöùng, roài thuyeát phaùp cho ngöôøi khaùc; phaùp aáy coù khoaûng ñaàu khoaûng giöõa, khoaûng cuoái ñeàu thieän, nghóa vò ñaày ñuû, phaïm haïnh thanh tònh. “Vôùi vò Chaân nhaân nhö vaäy, neân ñeán thaêm hoûi. Nay ta phaûi ñeán ñeå töông kieán”. Khi aáy, Baø-la-moân lieàn ra khoûi thoân, ñeán röøng Thi-xaù-baø, tôùi choã

1.
Baûn Haùn, Phaät thuyeát Tröôøng A-haøm kinh, “Ñeä tam phaàn Loä-giaø kinh Ñeä thaäp”.
Töông ñöông Paøli, D.12, Dig i. 12, Lohicca-sutta.
2.
Xem kinh 20 “A-ma-truù”.
3.
Paøli, D.12: naêm traêm ngöôøi.
4.
Baø (Toáng-Minh: sa)-la-baø-ñeà () ; Paøli: Saølavatika.
5.
Xem kinh soá 23 “Cöùu-la-ñaøn-ñaàu”. Baûn Paøli khoâng coù chi tieát ñòa ñieåm naøy.
6.
Loä-giaø ; Paøli: Lohicca.
7.
Baø-la, xem cht. 4.

Theá Toân, thaêm hoûi roài, ngoài moät beân. Phaät vì oâng thuyeát phaùp, chæ daïy, laøm cho lôïi ích, hoan hyû. Baø-la-moân nghe phaùp roài, baïch Phaät: “Cuùi xin Theá Toân vaø chö ñaïi chuùng ngaøy mai nhaän lôøi thænh môøi cuûa con!” Baáy giôø, Theá Toân im laëng thoï thænh.8 Baø - la-moâ n kia thaá y Phaä t im laë n g, bieá t laø ñaõ chaá p thuaä n , lieà n töø choã ngoài ñöùng daäy, voøng quanh Phaät roài lui. Ñi caùch Phaät khoâng xa, beøn khôûi aùc kieán: “Caùc Sa-moân, Baø-la-moân bieát nhieàu thieän phaùp9, chöùng ñaéc thaønh töïu nhieàu thieän phaùp. Nhöng khoâng neân noùi cho ngöôøi khaùc, maø chæ neân töï bieát an nghæ10. Chaúng khaùc naøo moät ngöôøi ñaõ phaù nguïc cuõ roài, laïi taïo nguïc môùi11. Ñoù chæ laø phaùp tham, aùc baát thieän”. Khi aáy, Baø-la-moân veà ñeán röøng Baø-la roài, ngay trong ñeâm aáy baøy bieän ñuû loaïi thöùc aên thöùc uoáng ngon laønh. Ñeán giôø, baûo ngöôøi thôï caïo12: “Ngöôi mang lôøi ta ñeán röøng Thi-xaù-baø baïch vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm: ‘Ngaøy giôø ñaõ ñeán, neân bieát ñuùng thôøi13.” Ngöôøi thôï hôùt toùc vaâng lôøi ra ñi, ñeán choã Phaät, laïy chaân Theá Toân, baïch: “Thôøi giôø ñaõ ñeán, neân bieát ñuùng thôøi”. Baáy giôø, Theá Toân lieàn khoaùc y mang baùt, cuøng caùc ñeä töû, moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi, ñeán röøng Baø-la. Ngöôøi thôï caïo theo haàu Theá Toân, ñeå traàn vai phaûi, quyø thaúng chaép tay baïch Phaät:

8. Trong baûn Paøli, Lohicca khoâng thaân haønh thænh Phaät, maø sai ngöôøi thôï caïo thænh, sau ñoù laïi sai ñi baùo tin ñaõ ñeán giôø aên. 9. Ña tri thieän phaùp ; Paøli: kusalaö dhammaö adhigantvaø, sau khi chöùng ñaéc phaùp thieän. 10. Paøli, Dig i. 12, tr.191: (...) na parassa aøroceyya-Kióhi paro parassa karissati, khoâng neân giaûng noùi cho ngöôøi khaùc; vì coù ai laøm ñöôïc gì cho ai? Trong baûn Paøli, ñaây laø chuû tröông cuûa Lohicca tröôùc khi gaëp Phaät. Quan ñieåm naøy sau ñoù ñöôïc ngöôøi thôï caïo thuaät laïi vôùi Phaät. 11. Paøli, sñd.: seyyaøthaøpi naøma puraøòaö bandhanaö chinditvaø aóóaö bandhanaö kareyya, cuõng nhö ñaõ böùt sôïi daây troùi cuõ roài, laïi taïo ra sôïi daây troùi môùi. 12. Theá ñaàu sö ; Paøli, baûn Deva: Rosikaö Nahaøpitaö, baûn Ro: Bhesikaö nahaøpitaö, ngöôøi thôï hôùt toùc teân Rosika (hay Bhesika). 13. Cuõng trong baûn Haùn, nhöõng nôi khaùc thöôøng dòch laø: duy Thaùnh tri thôøi ; Paøli: kaølo bhante niæææhitaö bhattaö.

545 KINH LỘ GIÀ – TRƯỜNG A HÀM I “Baø-la-moân Loä-giaø kia khi ñi caùch Phaät chöa xa, khôûi sanh aùc kieán raèng: ‘Coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân bieát nhieàu thieän phaùp, chöùng ñaéc nhieàu ñieàu, nhöng khoâng neân noùi cho ngöôøi khaùc, maø chæ töï mình bieát an nghæ. Cuõng nhö moät ngöôøi phaù nguïc cuõ, roài laïi taïo nguïc môùi. Ñoù chæ laø phaùp tham, aùc baát thieän.’ Cuùi xin Theá Toân tröø aùc kieán aáy!” Phaät baûo ngöôøi thôï caïo: “Ñaây laø vieäc nhoû, deã khai hoùa thoâi.” Baáy giôø, Theá Toân ñeán nhaø Baø-la-moân, ngoài leân choã ngoài doïn saün. Khi aáy, Baø-la-moân vôùi ñuû caùc loaïi ngon ngoït, töï tay phuïc dòch, cuùng Phaät vaø Taêng. AÊn xong, caát baùt vaø sau khi duøng nöôùc röûa, baéc moät caùi göôøng nhoû ngoài tröôùc Phaät. Phaät baûo Loä-giaø: “Hoâm qua, ngöôi ñi caùch Ta chaúng xa, phaùt sanh aùc kieán raèng: ‘Caùc Sa-moân, Baø-la-moân bieát nhieàu thieän phaùp, chöùng ñaéc nhieàu ñieàu, nhöng khoâng neân noùi cho ngöôøi khaùc,... cho ñeán, chæ laø phaùp tham, aùc baát thieän.’ Coù thaät noùi nhö vaäy chaêng?”

Loä-giaø ñaùp: “Vaâng! Thaät coù vieäc ñoù.” Phaät baûo Loä-giaø: “Ngöôi chôù sanh aùc kieán nhö theá nöõa. Vì sao? Ñôøi coù ba haïng thaày coù theå ñeå töï raên daïy. Nhöõng gì laø ba? “Haïng thaày thöù nhaát, caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo, ñeå roài ngay trong ñôøi naøy maø coù theå tröø caùc phieàn naõo, laïi coù theå taêng tröôûng ñöôïc phaùp thöôïng nhaân; nhöng vò aáy ôû trong ñôøi naøy maø khoâng theå tröø caùc phieàn naõo, khoâng chöùng ñaéc phaùp thöôïng nhaân; ñaïo nghieäp cuûa mình chöa thaønh maø laïi thuyeát phaùp cho ñeä töû. Caùc ñeä töû aáy khoâng cung kính phuïng thôø, nhöng laïi chæ nöông töïa, cuøng soáng chung vôùi nhau. Naøy Loä-giaø! Caùc ñeä töû aáy noùi vôùi thaày raèng: ‘Nay thaày caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo, ôû trong ñôøi naøy ñaõ coù theå tröø ñöôïc caùc phieàn naõo, ñöôïc phaùp thöôïng nhaân; nhöng nay ôû trong ñôøi naøy maø khoâng theå tröø caùc phieàn naõo, khoâng chöùng ñaéc phaùp thöôïng nhaân; ñaïo nghieäp cuûa mình chöa thaønh töïu maø laïi noùi phaùp cho ñeä töû, khieán caùc ñeä töû chaúng cung kính, thôø phuïng, cuùng döôøng, maø chæ cuøng soáng chung, nöông töïa nhau maø thoâi.’” Phaät noùi : “Naøy Loä-giaø, cuõng nhö coù ngöôøi ñaõ phaù boû nguïc tuø cuõ, roài laïi xaây nguïc tuø môùi. Nhö theá goïi laø phaùp tham, oâ tröôïc, xaáu xa. Ñoù laø haïng

thaày thöù nhaát; coù theå laáy ñoù maø töï raên. Ñoù laø giôùi cuûa Hieàn thaùnh, luaät giôùi, nghi giôùi, thôøi giôùi14.” Phaät laïi noùi vôùi Loä-giaø: “Haïng thaày thöù hai, caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo, ñeå roài ngay trong ñôøi naøy maø coù theå tröø caùc thöù phieàn naõo, laïi coù theå taêng tröôûng ñöôïc phaùp thöôïng nhaân. Nhöng vò aáy ôû trong ñôøi naøy maø khoâng theå tröø caùc phieàn naõo; tuy coù chöùng ñaéc moät ít phaùp thöôïng nhaân, nhöng ñaïo nghieäp cuûa mình chöa thaønh töïu maø laïi thuyeát phaùp cho ñeä töû. Caùc ñeä töû aáy khoâng cung kính phuïng thôø, nhöng laïi chæ nöông töïa, cuøng soáng chung vôùi nhau maø thoâi. Naøy Loä-giaø! Caùc ñeä töû aáy noùi vôùi thaày raèng: ‘Thaày nay ñaõ caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo, ñaùng leõ ôû trong ñôøi naøy ñaõ coù theå tröø ñöôïc caùc phieàn naõo, ñöôïc phaùp thöôïng nhaân; nay ôû trong ñôøi naøy maø laïi khoâng theå tröø caùc phieàn naõo, tuy ñaõ coù chöùng ñaéc moät ít phaùp thöôïng nhaân, nhöng ñaïo nghieäp cuûa mình chöa thaønh töïu, maø laïi noùi phaùp cho ñeä töû, khieán caùc ñeä töû chaúng cung kính, thôø phuïng, cuùng döôøng, maø chæ cuøng soáng chung, nöông töïa nhau maø thoâi’.” Phaät noùi: “Naøy Loä-giaø! Gioáng nhö coù ngöôøi ñi theo sau ngöôøi khaùc, ñöa tay xoa löng keû aáy, ñaây goïi laø phaùp tham, oâ tröôïc, xaáu xa. Ñoù laø haïng thaày thöù hai, coù theå laáy ñoù töï raên daïy. Ñoù laø giôùi cuûa Hieàn thaùnh, luaät giôùi, nghi giôùi, thôøi giôùi.” Laïi baûo Loä-giaø: “Haïng thaày thöù ba laø, caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo, ôû trong ñôøi naøy, ñaùng leõ coù theå tröø phieàn naõo, laïi coù theå taêng tröôû ng ñöôï c phaùp thöôïn g nhaâ n; nhöng ôû trong ñôø i naø y laïi khoân g theå tröø caù c thöù phieà n naõo; tuy coù chöùn g ñaéc moä t ít phaù p thöôï ng nhaân , nhöng vieäc lôï i mình chöa thaøn h töï u, maø laïi noùi phaù p cho ñeä töû. Caùc ñeä töû aáy khoâ ng cung kính phuïn g thôø, maø chæ laø nöông töïa, cuøn g soáng chung vaäy thoâ i. Naø y Loä -giaø, caù c ñeä töû kia noù i vôù i thaày raè

n g: ‘Thaà y nay ñaõ caï o boû raâ u toù c , maë c ba phaù p y, xuaá t gia tu ñaï o , ôû trong ñôø i naøy ñaù n g leõ coù theå tröø ñöôï c caù c thöù phieà n naõ o , ñöôï c ít nhieà u phaùp

14. Hieàn thaùnh giôùi, luaät giôùi, nghi giôùi, thôøi giôùi , yù nghóa khoâng roõ. Tham chieáu Paøli, sñd.: tr.196: yo ca panevaruõpaö satthaøraö codeti saø codanaø bhuøtaø tacchaø dhammikaø anavajjaø, ai chæ trích vò Ñaïo sö nhö vaäy, söï chæ trích aáy chaân thaät, ñuùng phaùp, khoâng loãi laàm.

547 KINH LỘ GIÀ – TRƯỜNG A HÀM I thöôïn g nhaân ; nhöng nay ôû trong ñôø i naøy ñaõ chaún g theå tröø caùc phieà n naõ o, tuy ñöôïc ít nhieàu phaùp thöôïn g nhaâ n, nhöng vieäc lôï i mình chöa thaø nh töï u maø laï i noù i phaùp cho ñeä töû . Caùc ñeä töû khoâ ng cung kính phuï ng thôø, maø chæ nöông töï a, cuøn g soá ng chung thoâ i’.” Phaät noùi: “Loä-giaø, cuõng nhö coù ngöôøi boû luùa cuûa mình, ñi caøy ruoäng ngöôøi khaùc. Ñoù goïi laø phaùp tham oâ tröôïc, xaáu xa. Ñoù laø haïng thaày thöù ba, coù theå laáy ñoù töï raên daïy. Ñoù laø giôùi cuûa Hieàn thaùnh, luaät giôùi, nghi giôùi, thôøi giôùi. “Naøy Loä-giaø moät Theá Toân chaúng ôû theá gian, chaúng theå khuynh ñoäng . Sao goïi laø moät? Neáu Nhö Lai, Chí Chaân, Ñaúng Chaùnh Giaùc xuaát 15

hieän ôû ñôøi,... cho ñeán, chöùng ñaéc ba minh, dieät tröø voâ minh, sanh trí tueä minh, tröø boû caùc toái taêm, phaùt sanh aùnh saùng ñaïi phaùp; goïi laø laäu taän trí chöùng. Vì sao? Vì ñaây laø do tinh caàn, chuyeân nieäm khoâng queân, öa moät mình ôû choã thanh vaéng maø sôû ñaéc. Naøy Loä-giaø, ñoù laø moät Ñöùc Theá Toân chaúng ôû theá gian, chaúng theå khuynh ñoäng. “Loä-giaø, coù boán quaû Sa-moân. Nhöõng gì laø boán? Ñoù laø quaû Tu-ñaø- hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la-haùn. “Loä-giaø, yù ngöôi nghó sao? Coù ngöôøi nghe phaùp, coù theå chöùng ñaéc boán quaû Sa-moân naøy; neáu coù ngöôøi ngaên laïi noùi: ‘Chôù noùi phaùp cho ngöôøi naøy.’ Giaû söû nghe theo lôøi aáy thì ngöôøi nghe phaùp coù chöùng ñaéc quaû chaêng? Ñaùp: “Khoâng ñöôïc”. Phaät laïi hoûi: “Neáu khoâng chöùng ñaéc quaû, nhöng coù theå sanh thieân chaêng? Ñaùp: “Khoâng theå”. Laïi hoûi: “Ngaên ngöôøi khaùc noùi phaùp, khieán ngöôøi khoâng chöùng ñaéc quaû, khieán ngöôøi chaúng ñöôïc sanh thieân; ñoù laø thieän taâm chaêng? Hay laø baát thieän taâm?” Ñaùp: “Baát thieän taâm”. Laïi hoûi: “Ngöôøi coù taâm baát thieän, sanh veà coõi thieän hay sanh coõi aùc?”

15. Paøli, sñd. nt.: atthi (…) satthaø yo loke nacodanaøraho, trong ñôøi, coù vò Ñaïo sö khoâng theå bò chæ trích.

Ñaùp: “Sanh coõi aùc”. Phaät noùi: “Loä-giaø, cuõng nhö coù ngöôøi noùi vôùi vua Ba-tö-naëc: “Taát caû taøi vaät thuoäc trong laõnh thoå maø Ñaïi vöông sôû höõu, thaûy ñeàu do Ñaïi vöông töï mình söû duïng, chôù ban phaùt cho ngöôøi khaùc.’ Loä-giaø, yù ngöôi nghó sao, neáu nghe theo lôøi ngöôøi kia thì coù caét ñöùt söï cung caáp cho ngöôøi khaùc chaêng?” Ñaùp: “Seõ caét ñöùt”. Laïi hoûi: “Caét ñöùt söï cung caáp cho ngöôøi laø taâm thieän hay laø taâm baát thieän?” Ñaùp: “Taâm baát thieän”.

Laïi hoûi: “Ngöôøi coù taâm baát thieän seõ sanh vaøo coõi thieän hay ñoïa vaøo ñöôøng aùc?” Ñaùp: “Ñoïa vaøo ñöôøng aùc”. Phaät noùi: “Loä-giaø, ngöôøi kia cuõng vaäy. Coù ngöôøi nghe phaùp, coù theå chöùng ñaéc boán quaû Sa-moân, nhöng neáu coù ngöôøi noùi: ‘Chôù neân noùi phaùp cho noù.’ Neáu nghe theo lôøi noùi aáy, thì ngöôøi kia coù theå nghe phaùp ñeå chöùng ñaéc quaû chaêng?” Ñaùp: “Khoâng ñöôïc”. Laïi hoûi: “Neáu khoâng chöùng ñaéc quaû, nhöng coù ñöôïc sanh thieân chaêng?” Ñaùp: “Khoâng ñöôïc”. Laïi hoûi: “Ngaên ngöôøi khaùc noùi phaùp, khieán ngöôøi khoâng chöùng ñaéc ñaïo quaû, chaúng ñöôïc sanh thieân, thì ngöôøi aáy coù taâm thieän, hay laø taâm baát thieän?” Ñaùp: “Baát thieän”. Laïi hoûi: “Ngöôøi coù taâm baát thieän seõ sanh coõi thieän chaêng? Seõ ñoïa vaøo aùc ñaïo chaêng?” Ñaùp: “Ñoïa vaøo aùc ñaïo”.

549 KINH LỘ GIÀ – TRƯỜNG A HÀM I “Loä-giaø, neáu coù ngöôøi noùi vôùi ngöôi raèng: ‘Trong thoân Baø-la-baøñeà naøy, taát caû nhöõng taøi vaät ñöôïc phong taëng kia, naøy oâng Loä-giaø, haõy neân töï mình duøng, chôù coù caáp phaùt cho ngöôøi khaùc. Coù taøi vaät thì neân töï mình duøng, sao laïi caáp phaùt cho ngöôøi? YÙ ngöôi nghó sao, Loä-giaø, neáu nghe lôøi khuyeân cuûa ngöôøi aáy, coù phaûi laø caét ñöùt söï cung caáp cho caùc ngöôøi khaùc chaêng?” Ñaùp: “Seõ caét ñöùt”. Laïi hoûi: “Khieán ngöôøi caét ñöùt söï cung caáp cho ngöôøi khaùc laø taâm thieän hay taâm baát thieän?” Ñaùp: “Baát thieän”. Laïi hoûi: “Ngöôøi coù taâm baát thieän ñöôïc sanh coõi thieän hay ñoïa ñöôøng aùc?” Ñaùp raèng: “Ñoïa ñöôøng aùc”. Phaät noùi: “Loä - giaø , ngöôø i kia cuõ n g vaä y . Coù ngöôø i nghe phaù p , ñaù n g leõ chöù ng ñaé c boá n quaû Sa-moâ n . Nhöng neá u coù ngöôø i noù i : ‘Chôù coù noù i .’ Neá u nghe lôø i aá y , thì ngöôø i kia coù theå nghe phaù p , chöù n g ñaé c quaû chaê ng?” Ñaùp: “Khoâng theå”. Laïi hoûi: “Neáu khoâng ñaéc quaû, nhöng coù ñöôïc sanh thieân chaêng?” Ñaùp: “Khoâng ñöôïc”. Laïi hoûi: “Ngaên ngöôøi khaùc noùi phaùp, khieán ngöôøi khoâng ñaéc quaû, khoâng ñöôïc sanh thieân, laø taâm thieän hay taâm baát thieän?” Ñaùp: “Baát thieän”. Laïi hoûi: “Ngöôøi coù taâm baát thieän sanh coõi thieän hay ñoïa aùc ñaïo?” Ñaùp: “Ñoïa aùc ñaïo”. Baáy giôø, Baø-la-moân Loä-giaø baïch Phaät: “Con quy y Phaät, quy y Phaùp, quy y Taêng. Xin nhaän con ôû trong Chaùnh phaùp laøm Öu-baø-taéc! Töø nay veà sau, troïn ñôøi, khoâng gieát, khoâng

troäm, khoâng taø daâm, khoâng doái, khoâng uoáng röôïu.” Phaät noùi phaùp naøy roài, Baø-la-moân Loä-giaø nghe nhöõng ñieàu Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.